

4.5.2021
SP/FIVA-EI RAJOITETTU
Julkinen

FIVA 20/01.01.01/2021

Eduskunnan hallintovaliokunta

Finanssivalvonnan lausunto Hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi Euroopan unioniin saapuvien tai sieltä poistuvien käteisvarojen valvonnasta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 23/2021)

Yleistä

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Euroopan unioniin saapuvien tai sieltä poistuvien käteisvarojen valvonnasta. Ehdotettu uusi laki olisi EU:n asetusta täydentävä ja täsmentävä eikä se muodostaisi itsenäistä ja kattavaa sääntelykokonaisuutta, vaan sitä sovellettaisiin rinnakkain asetuksen kanssa. Kansalliset säännökset täydentävät asetusta muun muassa kansallisten viranomaisten toimivaltuuksia, tiedonluovuttamista ja ilmoittamisvelvollisuuden täyttämättä jättämisen seuraamuksia koskevilla säännöksillä.

Esityksen 11 §:ssä säädetään tietojen luovuttamisesta. Esityksessä esitetään tietojen luovuttamisesta laajemmin kuin mitä asetuksen 9-11 artiklassa on säädetty. Asetuksen 13 artiklan 2 kohdan mukaan asetuksen mukaisen henkilötietojen käsittelyn on tapahduttava ainoastaan rahanpesudirektiivissä tarkoitetun rikollisen toiminnan estämiseksi ja torjumiseksi. Asetuksen johdantokappaleen 33 mukaan jäsenvaltioiden olisi käsiteltävä henkilötietoja ainoastaan sellaisella tavalla, joka on asetuksen tarkoitusten mukainen. Asetuksen tarkoituksesta on sanottu asetuksen johdantokappaleen 7 kohdassa, että asetuksessa olisi otettava huomioon ja vahvistettava säännöstö, joka rahanpesun ja erityisesti sen kansallisessa lainsäädännössä määriteltujen esirikosten, kuten verorikosten, ja terrorismin rahoituksen estämisen lisäksi helpottaa direktiivissä (EU) 2015/849 määritellyn rikollisen toiminnan estämistä, paljastamista ja tutkimista. Pykälässä on siten tarkoitettu ehdottaa säädettäväksi, että käteisvaroja koskevien ilmoitusten tietoja voitaisiin luovuttaa kansallisille viranomaisille rahanpesudirektiivin tarkoittaman rikollisen toiminnan ennalta estämiseksi, paljastamiseksi ja selvittämiseksi.

Finanssivalvonnan kanta

Finanssivalvonta toistaa aikaisemmassa lausunnossa esitetyn kannan, jonka mukaan asetuksen tarkoituksen toteuttaminen sallii tietojen luovuttamisen myös rahanpesulain tarkoittamille valvontaviranomaisille, kuten Finanssivalvonnalle, siinä tapauksessa, että luovutus helpottaa rikollisen toiminnan estämistä, paljastamista ja tutkimista.

4.5.2021
SP/FIVA-EI RAJOITETTU
Julkinen

FIVA 20/01.01.01/2021

Finanssivalvonnan valvonnan piiriin kuuluu mm. rahanvälitystoimintaa, jossa toimintamallina on käteisvarojen kuljettaminen EU:n alueen ulkopuolelle. Tämän tyyppisen toiminnan harjoittajat eivät ole lähtökohtaisesti mukana mahdollisessa rikollisessa toiminnassa, mutta kansallisen rahanpesun riskiarvion ja Finanssivalvonnan oman riskiarvion mukaan riski niiden hyväksi käyttämiseen on korkea. Lisäksi Finanssivalvonnan valvontahavaintojen mukaan toimijoiden kyky noudattaa rahanpesulainsäädännössä asetettuja velvoitteita ei ole aina kovin hyvä. Tämä johtaa tilanteisiin, joissa rahanpesu ja alkurikosten kautta saadun rikoshyödyn häivyttäminen tapahtuvat helposti rahanvälitystoiminnan kautta.

Kun kysymys on käteistä rahaa ja muita käteisvaroja unionin ulkopuolelle säännöllisesti kuljettavista toimijoista, Finanssivalvonnan rahanpesun ja terrorismin estämisen tehokkaan riskiperusteisen valvonnan järjestäminen ja toteuttaminen edellyttää tietojen saamista valvonnan kohteiden ulkomaille kuljettamista käteisvaroista. Ilmoittamalla toteutuneen maksuliikenteen määrää valvottavilta voidaan saada tietoja rahanvälitystoiminnassa ulkomaille kuljetettavien käteisvarojen määrästä. Rahanvälitystoimintaa harjoittavat yhtiöt ja henkilöt ovat kuitenkin usein jättäneet ilmoittamatta Finanssivalvonnalle tietoja muun muassa toteutuneesta maksuliikenteestä, jolloin tietojen vertailu on vaikeaa.

Finanssivalvonnan rahanpesun ja terrorismin estämisen tehokkaan riskiperusteisen valvonnan järjestämiseksi ja toteuttamiseksi on olennaisen tärkeää, että Finanssivalvonta voi saada Tullilta suorittamaansa valvontaa varten tiedot valvomiensa toimijoiden käteisvaroja koskevien suoraan ilmoitusten tiedoista, jotta näitä tietoja voidaan verrata toimijoiden Finanssivalvonnalle antamiin tietoihin. Finanssivalvonta ei voi muulla tapaa saada käyttöönsä alkuperäisenä tietoja, joita voitaisiin käyttää valvontatoimien kohdentamiseen.

Edellä mainituista syistä johtuen Finanssivalvonta esittää edelleen, että lakiluonnosta täydennettäisiin siten, että käteisvaroja koskevien ilmoitusten tietoja voitaisiin luovuttaa luonnoksen 11 §:ssä säädettäväksi esitetyn lisäksi Finanssivalvonnalle, jos ne ovat tarpeen Finanssivalvonnan suorittaessa sille rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetussa laissa (444/2017) ja Finanssivalvonnasta annetussa laissa (878/2008) säädettyjä tehtäviä ja tiedot ovat tarpeen rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen estämiseksi.

FINANSSIVALVONTA

Samu Kurri
osastopäällikkö

Pekka Vasara
toimistopäällikkö